

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om vuxenutbildningsstöd och lagen om alterneringsledighet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om vuxenutbildningsstöd och lagen om alterneringsledighet ändras. Det föreslås att det krav på tid i arbete som är en förutsättning för beviljande av förhöjd förtjänstdel, grunddagpenningens förhöjningsdel, rätt till tilläggsdagar, förhöjt belopp av den inkomstrelaterade dagpenningen för tilläggsdagarna, utbildningsdagpenning, vuxenutbildningsstöd och alter-

neringsledighet ändras så, att det bestäms på grundval av de inkomster som omfattas av lagarna om arbetspension. Vidare föreslås att i förutsättningarna för tillägg för sysselsättningsplan stryks hänvisningen till arbete som omfattas av pensionsförsäkring. Propositionen är en följd av de ändringar i arbetspensionslagstiftningen som träder i kraft vid ingången av år 2007.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	3
1. Nuläge	3
2. Målsättning.....	6
3. Alternativ.....	6
4. Föreslagna ändringar	7
5. Propositionens konsekvenser	8
6. Beredningen av propositionen	9
7. Samband med andra propositioner.....	9
DETALJMOTIVERING.....	10
1. Lagförslag.....	10
1.1. Lag om utkomstskydd för arbetslösa	10
5 kap. Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning	10
6 kap. Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet	10
10 kap. Bestämmelser om utbildningsdagpenning	11
14 kap. Särskilda bestämmelser	11
1.2. Lag om vuxenutbildningsstöd.....	11
1.3. Lag om alterneringsledighet	12
2. Ikraftträdande.....	12
3. Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.....	12
LAGFÖRSLAGEN.....	13
om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa	13
om ändring av lagen om vuxenutbildningsstöd	15
om ändring av 4 § i lagen om alterneringsledighet.....	16
BILAGA.....	17
PARALLELLTEXTER.....	17
om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa	17
om ändring av lagen om vuxenutbildningsstöd	22
om ändring av 4 § i lagen om alterneringsledighet.....	24

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

Tid i arbete är en förutsättning för förmån i situationer där ett av de centrala villkoren för erhållande av förmån är att personen i fråga har arbetat en tillräckligt lång tid och etablerat sig på arbetsmarknaden. Målet är att betona antingen förmånens samband med det behov som följer av en lång tid i arbetslivet eller förmånens natur enligt försäkringsprincipen såsom en förmån som tjänas in genom arbete och försäkringspremier.

Kravet på en tillräckligt lång tid i arbete som ett villkor för beviljande av förmån tillämpas i fråga om förhöjd förtjänstdel, grunddagpenningens förhöjningsdel, rätt till tilläggsdagar, förhöjt belopp av den inkomstrelaterade dagpenningen för tilläggsdagar och utbildningsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2002) och alterneringsledighet enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002).

I 6 kap. 3 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa bestäms om förutsättningarna för förhöjd förtjänstdel och grunddagpenningens förhöjningsdel. Förhöjningen betalas för sammanlagt högst 150 dagar till en person som har förlorat sitt arbete till följd av ekonomiska orsaker eller av produktionsorsaker enligt 7 kap. 3, 4, 7 eller 8 § i arbetsavtalslagen (55/2001), av motsvarande orsaker enligt sjömanslagen (423/1978) eller av motsvarande orsaker som beror på en offentlig sammanslutnings verksamhet eller som har sagt upp sig sedan en permittering utan avbrott har varat minst 200 dagar. En förutsättning är att han eller hon har varit minst 20 år i arbete på det sätt som avses i 6 kap. 11 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. För erhållande av förhöjd förtjänstdel krävs dessutom att personen har varit medlem av en löntagarkassa minst fem år.

I 6 kap. 3 a § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa bestäms om förutsättningar för tillägg för sysselsättningsplan. Om en person

har förlorat sitt arbete till följd av ekonomiska orsaker eller av produktionsorsaker enligt 7 kap. 3, 4, 7 eller 8 § i arbetsavtalslagen, av motsvarande orsaker enligt sjömanslagen eller av motsvarande orsaker som beror på en offentlig sammanslutnings verksamhet krävs för betalning av tillägg för sysselsättningsplan att personen före uppsägningstidens utgång har varit minst tre år i arbete på det sätt som avses i 6 kap. 11 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Dessutom förutsätter betalning av tillägg för sysselsättningsplan i detta fall att för personen har utarbetats en sysselsättningsplan, att han eller hon har varit försäkrad på det sätt som avses i 5 kap. 2 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa samt att han eller hon uppfyller arbetsvillkoret enligt 3 §.

I 6 kap. 9 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa bestäms om rätt till tilläggsdagar. Enligt 6 kap. 9 § 2 mom. kan till en arbetssökande som är född 1950 eller därefter och som har fyllt 59 år före utgången av maximitiden om 500 dagar betalas löntagares grunddagpenning eller inkomstrelaterade dagpenning till utgången av den månad under vilken han eller hon fyller 65 år. En tilläggsförutsättning är att arbetssökanden när maximitiden går ut har varit i arbete på det sätt som avses i 11 § 1 mom. minst 5 år under de senaste 20 åren.

I 6 kap. 10 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa bestäms om förhöjt belopp av den inkomstrelaterade dagpenningen för tilläggsdagarna. När månadslönen är större än 90 gånger grunddelen (grunddagpenningen) är den inkomstrelaterade dagpenningens förtjänstdel för tilläggsdagar, i stället för 20 % som i normala fall, 32,5 % i fråga om den del av dagslönen som är större än 90 gånger grunddelen. För beviljande av förhöjt belopp av den inkomstrelaterade dagpenningen för tilläggsdagarna förutsätts att den sökande har varit medlem av en löntagarkassa minst fem år och att han eller hon har varit i arbete på det sätt som avses i 11 § minst 20 år.

Enligt 6 kap. 11 § 1 mom. i lagen om ut-

komstskydd för arbetslösa skall när tiden i arbete enligt 3, 3 a, 9 och 10 § beräknas beaktas sådant arbete som definieras enligt de bestämmelser som gällde den 31 december 2004 och som förutsätts för grundpension enligt 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare (395/1961; APL) eller för annan därmed jämförbar pension som grundar sig på anställnings- eller tjänsteförhållande. När tiden i arbete beräknas beaktas också arbete som personen i fråga har utfört efter att ha fyllt 18 år. När tiden i arbete enligt 3 och 10 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa beräknas beaktas som tid som jämföras med arbete dessutom den tid för vilken en person har fått moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen för sådan tid för vilken han eller hon inte har intjänat pension enligt 1 mom., den tid under vilken en person har varit vårdledig med stöd av lag eller kollektivavtal eller tjänstekollektivavtal eller fullgjort beväringstjänst eller civiltjänst samt den tid under vilken en person har varit arbetsoförmögen på grund av sjukdom, lyte eller skada och därvid fått grundpension eller därmed jämförbar pension som grundar sig på anställnings- eller tjänsteförhållande, rehabiliteringsstöd eller olycksfallspension enligt lagen om olycksfallsförsäkring. Av tiden i arbete kan högst en fjärdedel vara sådan tid som jämföras med arbete som utförts fr.o.m. 18 års ålder.

I 10 kap. 3 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa bestäms om särskilda förutsättningar för erhållande av utbildningsdagpenning. För erhållande av utbildningsdagpenning förutsätts att sökanden när utbildningen inleds under de omedelbart föregående 12 månaderna har fått arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd för minst 65 arbetslöshetsdagar samt under sammanlagt minst 10 år har utfört sådant arbete som definieras enligt de bestämmelser som gällde den 31 december 2004 och som ger rätt till i 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare avsedd grundpension eller annan med den jämförbar pension som grundar sig på anställnings- eller tjänsteförhållande; när tiden beräknas beaktas också arbete som sökanden har utfört innan han eller hon har fyllt 23 år. Utbildningsdagpenningen betalas förhöjd,

om personen har fått förhöjd inkomstrelaterad dagpenning under tiden före utbildningen. Utbildningsdagpenningen betalas förhöjd även till en sådan person som har fått inkomstrelaterad dagpenning under maximitiden om sammanlagt 150 dagar.

Enligt lagen om vuxenutbildningsstöd skall för tiden för utbildning som gäller utveckling och upprätthållande av löntagares och företagares yrkesskicklighet beviljas ett på pensionsförsäkrat förvärvsarbete baserat stöd. Vuxenutbildningsstöd beviljas för utbildning som definieras i lagen om sökanden uppfyller villkoret om intjäningstid och har inkomstbortfall på grund av frånvaro från arbetet med anledning av studierna enligt vad som föreskrivs om detta. I 7 § i lagen om vuxenutbildningsstöd bestäms om den intjäningstid som krävs för att vuxenutbildningsstöd skall kunna beviljas. Enligt 1 mom. är en förutsättning att sökanden före stödperioden har utfört sådant arbete som definieras enligt de bestämmelser som gällde den 31 december 2004 och som ger rätt till i 8 § 4 mom. i APL avsedd grundpension eller annan med den jämförbar pension som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande sammanlagt i minst 5 år, om stödperioden börjar den 1 augusti 2006 eller därefter, och 10 år, om stödperioden börjar före den 1 augusti 2006. När tiden beräknas tillgodoräknas också arbete som sökanden har utfört innan han eller hon har fyllt 23 år. Som med tid i arbete jämförlig tid beaktas enligt 7 § 3 mom. den tid under vilken sökanden har fått moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (364/1963) för en tid, under vilken han eller hon inte har tjänat in sådan pension som avses i 1 mom. Som jämförlig tid beaktas även den tid som sökanden varit vårdledig enligt lag eller arbets- eller tjänstekollektivavtal eller fullgjort beväringstjänst eller civiltjänst. Som med tid i arbete jämförlig tid beaktas dessutom den tid som sökanden på grund av sjukdom, lyte eller kroppsskada varit arbetsoförmögen och fått i 1 mom. avsedd pension eller rehabiliteringsstöd eller olycksfallspension enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948). Av intjäningstiden kan högst en fjärdedel vara sådan jämförlig tid som avses ovan.

I 14 § i lagen om vuxenutbildningsstöd föreskrivs om vuxenutbildningsstödperiodens längd. Enligt paragrafens 2 mom. har sökanden utöver den stödperiod som intjänats innan stödperioden inleds rätt att på det sätt som avses i 1 mom. räkna sig till godo den kalkylerade tiden i arbete från stödperiodens början fram till 60 års ålder. För att denna stödperiod skall få användas på förhand förutsätts att intjäningstiden enligt 7 § 1 mom. uppgår till minst 10 år före stödperiodens början.

Enligt lagen om alterneringsledighet är ett villkor för alterneringsledighet att arbetstagaren omedelbart innan alterneringsledigheten börjar har varit i arbete och stått i anställningsförhållande till samma arbetsgivare i minst ett år utan avbrott. I 4 § 1 mom. i lagen om alterneringsledighet bestäms om arbetshistoria som villkor för alterneringsledighet. Ett villkor för alterneringsledighet är att den anställda innan alterneringsledigheten börjar i sammanlagt minst tio år har utfört arbete som definieras enligt de bestämmelser som gällde den 31 december 2004 och som ger rätt till i 8 § 4 mom. i APL avsedd grundpension eller annan jämförbar pension som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande. När tiden beräknas tillgodoräknas också arbete som den anställda har utfört innan han eller hon har fyllt 23 år. Som med tid i arbete jämställd tid beaktas enligt 4 § 2 mom. även den tid under vilken den anställda har fått moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller specialvårdpenning enligt sjukförsäkringslagen men inte tjänat in sådan pension som avses i 1 mom. Som jämställd tid beaktas även den tid som den anställda varit vårdledig enligt lag eller arbets- eller tjänstekollektivavtal eller fullgjort beväringstjänst eller civiltjänst. Av tiden kan högst en fjärdedel vara sådan jämställd tid som avses ovan.

Ändringarna av arbetspensionslagstiftningen (634—644/2003 och 884—889/2004) trädde i kraft vid ingången av 2005. Fr.o.m. början av 2005 tillväxer pensionen på grundval av allt förvärvsarbete och arbetspensionens belopp påverkas av inkomsterna under hela arbetshistorian. I reformen av arbetspensionslagstiftningen ingår också bestämmelser om pensionstillväxt för oavlönad tid. I fråga

om sådana ändras fastställandet av pensions-skyddet så att pensionen uträknas på grundval av de inkomster som ligger till grund för de inkomstrelaterade förmånerna. Till följd av ändringarna utvidgas definitionen av intjäningstiden gällande pensions-skyddet och det arbete för vilken pension intjänas. Pensionen räknas inte heller längre ut per anställningsförhållande. Därför är de exakta tiderna för arbete inte längre betydelsefulla med tanke på pensionen, varför de inte heller registreras lika noggrant som förut. Uppgifterna om när ett anställningsförhållande inlemts eller upphört är inte av betydelse med tanke på pensionsbeloppet i andra fall än sådana där pensionen på grundval av de bestämmelser som gällde före den 1 januari 2005 beräknas enligt de skyddsbestämmelser som hänför sig till de lagändringar som trädde i kraft vid ingången av 2005. Genom den lag om pension för arbetstagare (395/2006; ArPL), som träder i kraft vid ingången av 2007, förenhetligas lagstiftningen gällande arbetspension för löntagare inom den privata sektorn.

Hittills har beräkandet av tiden i arbete i fråga om de förmåner som nämns ovan grundat sig på en bestämmelse i 8 § 4 mom. i APL i vilken alla de på arbets- och tjänsteförhållande samt företagarkerksamhet grundade pensionssystem som skall beaktas vid samordning av pensioner har sammanställts och enligt vilka personens arbetshistoria kan verifieras. När det har gällt att klarlägga den tid i arbete som krävs för varje särskild förmån har man använt det register över arbetsförhållanden som tillämpas inom pensionssystemet. Av registret har i regel framgått alla de arbetsperioder som omfattas av nämnda pensionslagar, inklusive uppgifter om när anställningen har börjat och slutat. I Pensions-skyddscentralens register har i fråga om anställningsförhållanden enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962; KAPL) och lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (662/1985; KoPL) antecknats endast inkomsterna, varför man har varit tvungen att beräkna den tid i arbete som utgör villkor för förmånen utifrån inkomsterna för arbetet. Tiden i arbete har beräknats så att den inkomst som under ett kalenderår erhål-

lits i ett KaPL- eller KoPL-anställningsförhållande har dividerats med gränsbeloppet för försäkringsskyldigheten enligt APL, som år 2006 är 243,79 euro i månaden. Då har endast fulla kalendermånader och högst 12 månader per kalenderår beaktats.

I samband med arbetspensionsreformen omvandlas registret över arbetsförhållanden i princip till ett register över förvärvsinkomster. I detta kommer uppgifter om när ett anställningsförhållande börjat eller slutat i regel inte heller att registreras med samma noggrannhet som förut. Dessutom är den nedre gränsen för försäkringsskyldigheten enligt ArPL, som träder i kraft den 1 januari 2007, betydligt lägre än den nuvarande försäkringsgränsen. Då innehållet i de uppgifter som samlas in med tanke på verkställandet av pensionsskyddet delvis ändras, kommer arbetspensionsreformen att indirekt påverka utredandet av de villkor för tid i arbete som ligger till grund för förmåner som beviljas med stöd av lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om vuxenutbildningsstöd och lagen om alterneringsledighet. Eftersom man vid beräkandet av tiden i arbete använder registret över anställningar som omfattas av pensionsskyddet, skall bestämmelserna i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om vuxenutbildningsstöd och lagen om alterneringsledighet ändras till dessa delar.

2. Målsättning

Målet med propositionen är att nuvarande praxis för beräkning av tid i arbete med tanke på förmåner enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om vuxenutbildningsstöd och lagen om alterneringsledighet ändras så, att tiden i arbete också framöver skall kunna utredas på ett tillförlitligt och enkelt sätt även för en längre tid. Det enda alternativet är då att man fortsätter att använda pensionsregistret som grund för beräkning av tiden i arbete. På grund av att registreringspraxisen ändras föreslås att tiden i arbete inte skall beräknas enligt den registrerade tiden i arbete utan i stället på grundval av den registrerade inkomsten.

Avsikten är att ändringen genomförs så att den inte påverkar förutsättningarna för erhållande av förmåner. Eftersom grunderna för beräkning av tiden i arbete framöver föreslås grunda sig på inkomsterna kan detta inte helt och hållet undvikas. Dessutom föreslås att fastställandet skall grunda sig på en och samma princip i fråga om alla förmåner som förutsätter arbetshistoria. Då inkomster omvandlas till tid i arbete kan man inte heller undvika att högavlönade med samma faktiska tid i arbete tillgodoräknas mer tid i arbete än lågavlönade. Därför har man för årsinkomsten försökt finna en sådan divisor som genererar arbetshistoria i alla sådana situationer där en person de facto är på arbetsmarknaden. Man har också utgått från att beräkning av tiden i arbete skall ha ett logiskt samband med utkomstskyddet för arbetslösa och förutsättningarna för erhållande av nämnda skydd. Utkomstskyddssystemet är svårbegripligt till många delar. Därför har man strävat efter att göra beräkningsmodellen tekniskt enkel och lätt att tillämpa.

3. Alternativ

Tiden i arbete kan tillförlitligt utredas för en längre tid endast utifrån arbetspensionssystemets uppgifter om intjänande av pension. När beräkning av tiden i arbete grundar sig på inkomster, är frågan med vilken divisor inkomsterna skall omvandlas till tid. Alternativen är att man antingen tillämpar en redan befintlig summa eller fastställer en egen divisor för beräkning av tiden i arbete.

Hittills har tiden i arbete för KaPL- och KoPL-försäkrade räknats ut genom att deras årsinkomster dividerats med gränsbeloppet för försäkringsskyldigheten enligt APL, som år 2006 är 243,79 euro i månaden. Sålunda vore det i princip möjligt att tillämpa nämnda gränsbelopp som divisor även för andra pensionsförsäkrade inkomster. APL upphävs vid ingången av 2007 och i ArPL, som då träder i kraft, är gränsbeloppet klart lägre, dvs. 44,53 euro beräknat i 2006 års nivå. Om man fortsätter att tillämpa tidigare praxis skall i lagen som divisor fastställas ett belopp som motsvarar det nuvarande gränsbeloppet enligt

APL. Det beräkningssätt som tillämpas inom KaPL- och KoPL-branscherna medför att de anställda tillgodoräknas arbetshistoria betydligt lättare än de som är anställda inom APL-branscher. Om man gick in för att tillämpa denna praxis på alla försäkrade skulle förutsättningarna för beviljande av förmåner lindras betydligt, vilket inte är syftet för lagändringen.

Inom ArPL används försäkringsgränsen i situationer där en förutsättning för beviljande av pension är att personen har arbetat en viss tid. En förutsättning för erhållande av deltidspension är att arbetstagaren under en tid av 15 kalenderår omedelbart före deltidspensionens början har inkomster som omfattas av arbetspensionslagarna eller motsvarande lagar till ett belopp som minst motsvarar talet 60. Detta tal fås genom att inkomsten under respektive kalenderår divideras med 25 gånger 44,53 euro (1 113,25 euro), varefter kvoten avrundas nedåt till närmaste hela tal, som kan vara högst 12, och kvoterna för de olika åren räknas samman. Det föreslås att det gränobelopp för försäkringsskyldighet jämte multipler som tillämpas inom ramen för ArPL skall användas vid beräkning av tiden i arbete med tanke på förmånerna inom utkomstskyddet för arbetslösa. Fördelen med detta är att beräkningen av tiden i arbete då grundar sig på den inkomstgräns som redan tillämpas inom pensionssystemet och som årligen justeras med en lönekoeficient. Svagheten med modellen är däremot att sambandet med förmånerna inom utkomstskyddet för arbetslösa är klen. Gränobeloppet för försäkringsskyldigheten har i sig ingen beröringspunkt med utkomstskyddet för arbetslösa. När divisorn dessutom föreslås vara multipel med gränobeloppet för försäkringsskyldigheten är regleringen inte särskilt tydlig. Om man som divisor tillämpar ett 25-faldigt gränobelopp kommer förutsättningarna för erhållande av förmåner att stramas åt för dem som har de lägsta inkomsterna. Då räcker inte ens ett lågavlönat heltidsarbete till för att generera full arbetshistoria. Därför bör divisorn fastställas till något annat än ett 25-faldigt gränobelopp, varvid sambandet med pensionsförsäkringsmodellen ytterligare försvagas.

Inom systemet med utkomstskydd för ar-

betslösa tillämpas grunddagpenningens belopp vid bedömningen av om villkoret om tid i arbete uppfylls. I 5 kap. 4 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa anges hurudan arbetstiden och lönen skall vara för att arbetet skall kunna räknas in i arbetsvillkoret. Arbetstiden skall vara minst 18 timmar i veckan. Om det inte finns något kollektivavtal inom branschen, skall lönen för heltidsarbete under en månad motsvara minst ett 40-faldigt belopp av grunddagpenningen. Då grunddagpenningen är 23,50 euro om dagen och arbetstiden 40 timmar i veckan, är den minsta lön som uppfyller arbetsvillkoret 423 euro i månaden, dvs. 5 076 euro i året. Minimigränsen för arbete som uppfyller arbetsvillkoret lämpar sig som gräns för beräkning av tiden i arbete, eftersom syftet med arbetsvillkoret är att visa att personen har varit på arbetsmarknaden före sin arbetslöshet. Det vore logiskt att tänka att arbete som uppfyller det arbetsvillkor som är en förutsättning för att få arbetslöshetsdagpenning alltid också kan betraktas som tid i arbete enligt samma lag. Fördelen med denna modell är att den är logisk i förhållande till systemet med utkomstskydd för arbetslösa och att tid i arbete tjänas in på nästan motsvarande sätt som i det nuvarande systemet. Nackdelen med modellen är att beloppet av grunddagpenningen ändras enligt folkpensionsindexet och kommer därför att släpa efter vid förändringar i inkomstnivån. Dessutom kan grunddagpenningens belopp vara föremål för nivåförhöjningar som fattas genom politiska beslut. Därför lämpar sig grunddagpenningen inte särskilt väl som grund för det gränobelopp som genererar tid i arbete.

4. Föreslagna ändringar

I propositionen föreslås att beräkningen av tid i arbete skall grunda sig på den minimilön som förutsätts för arbete som uppfyller arbetsvillkoret enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Fördelen med detta är att denna modell redan tillämpas inom systemet med utkomstskydd för arbetslösa och att den har ett logiskt samband med förmånerna. Försäkringsgränsen jämte multiplar enligt

ArPL har inte motsvarande samband. Grunddagpenningen som sådan lämpar sig inte särskilt väl som divisor för beräkning av tid i arbete och är inte heller särskilt ändamålsenlig som grund för bedömning av huruvida arbetsvillkoret uppfylls. Därför föreslås att definitionen i den nuvarande lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras så att beloppet av minimilönen direkt anges i lagen som ett eurobelopp. Då skall lönen för heltidsarbete som uppfyller arbetsvillkoret vara minst 940 euro i månaden. Beloppet skall justeras årligen med en lönekoeficient som anges i ArPL.

Det föreslås att i fråga om förmåner enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa och alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet skall användas divisorn 423, som motsvarar den minsta månadslönen för arbete som uppfyller arbetsvillkoret. I fråga om vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd föreslås en divisor på 940. Divisorn för vuxenutbildningsstöd är större, eftersom också intjäningstiden för stödet är kort i jämförelse med andra förmåner och förmånen tjänas in på grundval av tiden i arbete. Avsikten är att bägge belopp årligen justeras med en lönekoeficient i enlighet med ArPL. Antalet månader i arbete fås genom att inkomsten under respektive kalenderår divideras med en divisor och genom att kvoten för kalenderåret avrundas nedåt till närmaste hela tal, som kan vara högst 12. Kvoterna för de olika åren räknas samman. Vid beräkning av sådan tid som jämföras med tid i arbete skall endast fulla kalendermånader beaktas. Sålunda är beräkningssättet så enkelt som möjligt.

I fråga om beräkning av tid i arbete som grund för inkomsterna gäller att ju längre den arbetshistoria som krävs av en arbetstagare är, desto bättre beskriver den utförandet av pensionsförsäkrat arbete. För att ha rätt till tillägg för sysselsättningsplan förutsätts en arbetshistoria på endast tre år. Tillägget för sysselsättningsplan är ett exempel på förmån på vilken fastställande av tid i arbete på grundval av inkomsterna inte lämpar sig särskilt väl. Därför föreslås att tiden i arbete inte skall beräknas utifrån inkomsterna utan i stället på grundval av den faktiska tiden i arbete. I lagen om offentlig arbetskraftsservice

(1295/2002) har kravet på sysselsättningsplan fastställts på motsvarande sätt.

5. Propositionens konsekvenser

Syftet med propositionen är att förutsättningarna för beviljande av förmåner inte ändras väsentligt. Det finns inte några uppgifter med stöd av vilka man på ett tillförlitligt sätt kan bedöma hur det valda beräkningssättet för tiden i arbete kommer att påverka förutsättningarna för erhållande av förmån.

Ändringen har inga konsekvenser för personer med stabila anställningsförhållanden, eftersom de redan har tjänat in och även framöver kommer att tjäna in arbetshistoria. Personer med visstidsanställning kommer att ha den största nyttan av ändringen, eftersom man t.ex. genom att ha inkomster om 5 076 euro i året tjänar in tid i arbete motsvarande ett år, fastän året också omfattar arbetslöshetsperioder. Modellen för beräkning av arbetshistoria gynnar höglönade personer i korta anställningar. Detta är oundvikligt då tiden i arbete räknas ut på grundval av inkomsterna. Å andra sidan kan inte ens mycket höga inkomster generera tiden i arbete per år med mer än 12 månader. De tider i arbete som förutsätts för beviljande av förmåner är i regel långa. Fastän en person tjänar in hela den arbetshistoria som krävs i välavlönade kortjobb måste han eller hon likväl arbeta varje år. Därför förväntas ändringen av beräkningssättet inte ha några betydande verkningar i fråga om antalet förmånstagare.

Beräklandet av tiden i arbete inom KaPL- och KoPL-branscherna förenhetligas med de övriga branscherna, men samtidigt åtstramas den även något. De tal som används som divisorer är dock i den grad låga att ändringen inte de facto är särskilt stor. På samma sätt kommer sådana deltidsanställda, vilkas månadslön är mellan 423 euro och 243,79 euro, att tjäna in mindre tid i arbete än för närvarande.

Övergången till det nya beräkningssättet för tid i arbete sker gradvis, eftersom tiden i arbete först år 2007 kommer att beräknas enligt den nya modellen. Fram till dess beräknas tiden i arbete enligt den nu gällande lagen. Eftersom beräkningen av tiden i arbete i regel ännu under en relativt lång tid kommer

att grunda sig på nuvarande praxis syns konsekvenserna av ändringen långsamt.

Social- och hälsovårdsministeriet anser det nödvändigt att det utförs en utredning av lagändringens konsekvenser senast tre år efter lagens ikraftträdande.

6. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med de centrala arbetsmarknadsorganisationerna. I

samband med beredningen har arbetsministeriet, Försäkringsinspektionen, Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf, Pensionsskyddscentralen, Folkpensionsanstalten och Utbildningsfonden hörts.

7. Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2007 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lag om utkomstskydd för arbetslösa

5 kap. **Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning**

4 §. *Arbete som skall räknas in i löntagares arbetsvillkor.* Det föreslås att 3 mom. ändras så att minimibeloppet av lön för heltidsarbete skall anges i euro och sålunda vara 940 euro i månaden i stället för ett 40-faldigt belopp av grunddagpenningen. Beloppet anges i 2007 års nivå och justeras med en lönekoeficient första gången i januari 2008.

6 kap. **Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet**

3 a §. *Förutsättningar för tillägg för sysselsättningsplan.* Det föreslås att förutsättningarna för tillägg för sysselsättningsplan ändras så att hänvisningen till 11 § 1 mom. stryks. Sålunda skall tiden i arbete inte längre utredas utifrån arbetspensionsregistret, utan genom arbetsintyg eller någon annan utredning som arbetsgivaren upprättat. Om en sådan utredning inte finns att tillgå t.ex. för att arbetsgivaren inte längre existerar, skall tiden i arbete kunna visas genom någon annan tillförlitlig utredning. En sådan är t.ex. beskattarens eller pensionsanstaltens utredning med uppgifter om tid i arbete.

9 §. Rätt till tilläggsdagar. Det föreslås att hänvisningen till paragrafen i 2 mom. 2 punkten ändras till följd av de ändringar som gjorts i 11 §.

11 §. *Beräkande av tid i arbete.* Det föreslås att i 1 mom. fastställs de inkomster på basis av vilka tiden i arbete beräknas. I 3 § i ArPL (lagen om pension för arbetstagare) nämns alla de arbetspensionslagar som gäller

den privata och offentliga sektorn. Avsikten är att alla inkomster som har försäkrats enligt dessa arbetspensionslagar skall ligga till grund för beräkning av tiden i arbete. ArPL tillämpas på personer som har fyllt 18 år. Därför är bestämmelsen i den gällande lagen om att när tiden i arbete beräknas beaktas arbete som personen i fråga har utfört efter att ha fyllt 18 år onödig. Bestämmelsen motsvarar 6 kap. 11 § 1 mom. i den gällande lagen.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om sättet att beräkna tiden i arbete. Det föreslås att tiden i arbete beräknas så att de pensionsförsäkrade inkomsterna under respektive kalenderår divideras med en divisor för året i fråga. Divisorn för 2007 föreslås vara 423 euro. Det tal som fås avrundas nedåt till närmaste hela tal, som kan vara högst 12. Genom att räkna samman kvoterna för de olika åren fås den totala tiden i arbete. Med tanke på t.ex. rätten till tilläggsdagar krävs att den sökande har varit minst fem år i arbete under de senaste 20 åren. Detta villkor uppfylls om sökanden har varit i arbete minst 60 månader i enlighet med vad som avses i 11 §. Eftersom det är fråga om beräkning av arbetshistoria föreslås att tiden i arbete inte skall kunna räknas på framtid. Om exempelvis en person blir arbetslös i juli, då hans eller hennes rätt till förhöjd förtjänst del avgörs, skall som tid i arbete kunna beaktas högst sex månader av kalenderåret i fråga fastän han eller hon på basis av sina inkomster skulle ha tjänat in tid i arbete motsvarande 12 månader.

I 3 och 4 mom. bestäms om tider som jämställs med arbete och om hur de skall beaktas vid beräkning av tid i arbete. Bestämmelserna motsvarar innehållsmässigt den gällande lagen. Till skillnad från nuvarande praxis föreslås att vid beräkning av tid som jämställs med arbete skall beaktas endast fulla kalendermånader. Eftersom tiden i arbete beräknas som fulla månader, är det motiverat

att även tid som jämföras med arbete beräknas som fulla månader. Detta förenklar beräkningssättet utan att på ett betydande sätt inverka på intjänandet av tid i arbete.

10 kap. **Bestämmelser om utbildningsdagpenning**

3 §. Särskilda förutsättningar för erhållande av utbildningsdagpenning. Avsikten är att i fråga om beräkning av tid i arbete skall i paragrafen hänvisas till bestämmelserna i 6 kap. 11 §, varvid de två moment som gäller detta stryks. Med tanke på åskådligheten föreslås att hela paragrafen ändras. Paragrafens 1, 3 och 5 mom. stämmer överens med den gällande lagen. Ordalydelsen i 4 mom. har gjorts tydligare.

Det föreslås att i 2 mom. 2 punkten hänvisas till 6 kap. 11 § med bestämmelser om beräkning av tid i arbete. Sålunda skall tiden i arbete i fråga om utbildningsdagpenning beräknas enligt samma principer som den tid i arbete som krävs med tanke på andra arbetslöshetsförmåner. Grunderna för beräkning av tid i arbete har sedan den 1 januari 2006 varit desamma för alla de arbetslöshetsförmåner för vilka krävs att den sökande har varit i arbete en viss tid. Med tanke på lagens tydlighet är det ändamålsenligt att bestämmelserna om beräkning av tid i arbete nämns i lagen endast en gång.

14 kap. **Särskilda bestämmelser**

1 a §. Förhöjning av löns minimibelopp och det belopp som används vid beräkning av antalet arbetade månader. Det föreslås att till 14 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa fogas en ny 1 a §. Paragrafens 1 mom. föreslås innehålla bestämmelser om justering av beloppet av den minimilön som avses i 5 kap. 4 § 3 mom. och av den divisor som avses i 6 kap. 11 § 2 mom. Enligt förslaget skall beloppen justeras årligen med en lönekoeficient enligt ArPL. Användningen av en lönekoeficient är motiverad, eftersom en sådan också används inom pensionssystemet, där den fastställs årligen. Det justerade beloppet avrundas till närmaste hela tal,

vilket underlättar dess användning.

I 2 mom. föreslås dessutom bestämmelser om i vilken års nivå de i 5 kap. 4 § 3 mom. och 6 kap. 11 § 2 mom. angivna beloppen är. Det är ändamålsenligt att beloppen redan nu anges i 2007 års nivå, eftersom det är lättare att gå ut med information om förändringen då beloppen inte genast ändras vid årsskiftet. Denna omständighet skall enligt förslaget nämnas i lagen och inte enbart i motiveringen, eftersom de i lagen angivna beloppen om ett antal år kan avvika stort från det belopp som höjts med lönekoeficienten, varvid omständigheten underlättar klarläggandet av lagens innehåll.

1.2. **Lag om vuxenutbildningsstöd**

7 §. Vuxenutbildningsstödet intjäningstid. Det föreslås att i 1 och 2 mom. skall bestämmas om beräkning av tid i arbete som en förutsättning för beviljande av vuxenutbildningsstöd på motsvarande sätt som i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Beräkningen av tiden i arbete föreslås avvika från beräkningen av tiden i arbete enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa på den punkten att som divisor används 940 i stället för 423. Den högre divisorn är motiverad i det skede då beräkningssättet för tid i arbete ändras eftersom en intjäningstid på fem år är relativt kort och betalningen av vuxenutbildningsstöd baserar sig på intjäningstiden. För varje arbetad månad intjänas 0,8 dagar vuxenutbildningsstöd. I fråga om grunderna för beviljande av vuxenutbildningsstöd har tillämpats en övergångsperiod. Om stödperioden har börjat före den 1 augusti 2006 har det krävts att sökanden varit i arbete i tio år. Om stödperioden börjar den 1 augusti 2006 eller senare, har kravet på tid i arbete varit fem år. Efter om övergångsperioden har löpt ut, är bestämmelserna om detta onödiga.

I 3 och 4 mom. föreslås bestämmelser om tid som jämföras med arbete och om hur de beaktas i vid beräkning av tiden i arbete. Det föreslås att tid som jämföras med arbete skall beräknas som fulla månader på motsvarande sätt som i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

31 a §. Förhöjning av det belopp som an-

vänds vid beräkning av tid i arbete. Det föreslås att till lagen fogas en ny 31 a §. I paragrafen skall på motsvarande sätt som i lagen om utkomstskydd för arbetslösa bestämmas om förhöjning av den divisor som används vid beräkning av tid i arbete med en löne-koefficient som avses i 96 § 1 mom. i ArPL.

1.3. Lag om alterneringsledighet

4 §. Arbetshistoria som villkor för alterneringsledighet. Det föreslås att i beräkningen av den arbetshistoria som är en förutsättning för alterneringsledighet görs motsvarande ändringar som i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Eftersom det i lagen om alterneringsledighet även i övrigt hänvisas till lagen om utkomstskydd för arbetslösa, är det inte ändamålsenligt att i lagen om alterneringsledighet ta in egna bestämmelser om beräkning av antalet arbetade månader. Därför föreslås att i paragrafen skall hänvisas till 6 kap. 11 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, som innehåller bestämmelser om detta. De tider som jämföras med tid i arbete avviker från de tider om vilka bestäms i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Eftersom man i detta skede inte har för avsikt att ändra innehållet i bestämmelserna, föreslås att det i fråga om tid som jämföras med arbete inte skall hänvisas till motsvarande be-

stämmelser i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

2. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2007. ArPL träder i kraft den 1 januari 2007, varför det är viktigt att de föreslagna lagarna träder i kraft samtidigt. Eftersom arbetshistorian beräknas i kalenderår, kan lagen inte träda i kraft mitt under året.

Då tid i arbete beräknas för tid som infallit före lagarnas ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

3. Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I propositionen föreslås i förhållande till den gällande lagstiftningen inte några sådana ändringar i förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetsförmåner som skulle vara av betydelse när propositionen bedöms med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna. Enligt regeringens uppfattning kan de föreslagna lagarna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslagen***1.****Lag****om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 30 december 2002 om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 5 kap. 4 § 3 mom., 6 kap. 3 a § 1 mom. 1 punkten, 9 § 2 mom. 2 punkten och 11 § samt 10 kap. 3 §,
 av dem 6 kap. 3 a § 1 mom. 1 punkten sådan den lyder i lag 459/2005 och 11 § sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag samt 10 kap. 3 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1330/2004, 1364/2003 och 1180/2005, samt
fogas till 14 kap. en ny 1 a § som lyder:

5 kap.

Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

4 §

Arbete som skall räknas in i löntagares arbetsvillkor

1) har förlorat sitt arbete till följd av ekonomiska orsaker eller av produktionsorsaker enligt 7 kap. 3, 4, 7 eller 8 § i arbetsavtalslagen, av motsvarande orsaker enligt sjömanslagen eller av orsaker som beror på en offentlig sammanslutnings verksamhet och som före uppsägningstidens utgång har arbetat sammanlagt minst tre år hos en eller flera arbetsgivare, eller

 Kraven för lön uppfylls när lönen är kollektivavtalsenlig. Om det inte finns något kollektivavtal inom branschen, skall lönen för heltidsarbete vara minst 940 euro i månaden.

9 §

Rätt till tilläggsdagar

6 kap.

Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

3 a §

Förutsättningar för tillägg för sysselsättningsplan

 Till en arbetssökande som är född 1950 eller därefter kan utan hinder av maximitiden enligt 7 § betalas löntagares grunddagpenning och inkomstrelaterade dagpenning till utgången av den kalendermånad under vilken den arbetssökande fyller 65 år, om han eller hon

 2) när maximitiden går ut i minst fem år under de senaste 20 åren har varit i sådant arbete som avses i 11 §.

Den inkomstrelaterade dagpenningens tillägg för sysselsättningsplan enligt 2 § 3 mom. betalas till en arbetssökande för vilken en sysselsättningsplan har utarbetats och som

11 §

Beräkning av tid i arbete

Tiden i arbete enligt 3, 9 och 10 § beräknas

på grundval av de inkomster som omfattas av de arbetspensionslagar som avses i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006).

Antalet arbetade månader fås genom att inkomsten under respektive kalenderår divideras med talet 423. Kvoten för ett kalenderår avrundas nedåt till närmaste hela tal, som kan vara högst 12. Kvoterna för de olika åren räknas samman.

När tiden i arbete enligt 3 och 10 § beräknas skall som tid som jämföras med arbete dessutom beaktas varje sådan full kalendermånad

1) för vilken en person har fått moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen,

2) under vilken en person har varit vårdledig med stöd av lag eller kollektivavtal eller tjänstekollektivavtal eller fullgjort bevarings-tjänst eller civiltjänst, och

3) under vilken en person har varit arbetsoförmögen och därvid fått pension enligt de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare, rehabiliteringsstöd eller olycksfallspension enligt lagen om olycksfallsförsäkring.

Av tiden i arbete kan högst en fjärdedel vara sådan i 3 mom. avsedd tid som jämföras med arbete.

10 kap.

Bestämmelser om utbildningsdagpenning

3 §

Särskilda förutsättningar för erhållande av utbildningsdagpenning

Rätt till utbildningsdagpenning har den som påbörjar sådan utbildning på heltid som främjar hans eller hennes yrkesfärdigheter. Rätt till utbildningsdagpenning har också den som på heltid återupptar sådana studier som främjar yrkesfärdigheterna och som avbrutits innan han eller hon blev arbetslös.

En förutsättning för erhållande av utbildningsdagpenning är att sökanden när utbildningen inleds

1) under de omedelbart föregående 12 månaderna fått arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd för minst 65 arbetslöshetsdagar, samt

2) i minst 10 år har varit i sådant arbete som avses i 6 kap. 11 §.

Om sökandens utbildning eller studier enligt 1 mom. ingår i en sysselsättningsplan, förutsätts det inte att villkoret enligt 2 mom. 1 punkten skall uppfyllas för att utbildningsdagpenning skall kunna erhållas.

Om sökanden har fått utbildningsdagpenning eller stöd enligt lagen om stödande av långtidsarbetslösas frivilliga studier (709/1997) räknas endast tid efter det att utbildningsdagpenningen eller stödet mottagits med i tiden i arbete.

Den som är sysselsatt i arbete på heltid i över två veckors tid har inte rätt till utbildningsdagpenning. Rätt till utbildningsdagpenning föreligger inte heller, när en studerande får studiestöd enligt lagen om studiestöd (65/1994) för studier som ligger till grund för utbildningsdagpenning eller för andra studier på heltid.

14 kap.

Särskilda bestämmelser

1 a §

Förhöjning av lönens minimibelopp och det belopp som används vid beräkning av antalet arbetade månader

De belopp som anges i 5 kap. 4 § 3 mom. och i 6 kap. 11 § 2 mom. justeras årligen vid ingången av januari med den lönekoeficient som avses i 96 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

De belopp som avses i 1 mom. anges i 2007 års nivå.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

Då tid i arbete beräknas för tid som infallit före lagens ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av lagen om vuxenutbildningsstöd**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 28 december 2000 om vuxenutbildningsstöd (1276/2000) 7 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1333/2004, samt
fogas till lagen en ny 31 a § som följer:

7 §

Vuxenutbildningsstödet intjäningstid

För att vuxenutbildningsstöd skall beviljas förutsätts att sökanden innan stödperioden börjar har varit i arbete minst fem år. Tiden i arbete beräknas på grundval av de inkomster som omfattas av de arbetspensionslagar som avses i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006).

Antalet arbetade månader fås genom att inkomsten under respektive kalenderår divideras med talet 940. Kvoten för ett kalenderår avrundas nedåt till närmaste hela tal, som kan vara högst 12. Kvoterna för de olika åren räknas samman.

När tiden i arbete enligt 1 mom. beräknas skall som tid som jämföras med arbete dessutom beaktas varje sådan full kalendermånad

1) för vilken en person har fått moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004),

2) under vilken en person har varit vårdledig med stöd av lag eller kollektivavtal eller tjänstekollektivavtal eller fullgjort bevaringstjänst eller civiltjänst, och

3) under vilken en person har varit arbetsoförmögen och därvid fått pension enligt de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare, rehabiliteringsstöd eller olycksfallsfallspension enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948).

Av tiden i arbete kan högst en fjärdedel vara sådan i 3 mom. avsedd tid som jämföras med arbete.

31 a §

Förhöjning av det belopp som används vid beräkning av tid i arbete

Det tal som anges i 7 § 2 mom. justeras årligen vid ingången av januari med den lönekoeficient som avses i 96 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

Det tal som anges i 7 § 2 mom. anges i 2007 års nivå.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007. Då tid i arbete beräknas för tid som infallit före lagens ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag**om ändring av 4 § i lagen om alterneringsledighet**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 30 december 2002 om alterneringsledighet (1305/2002) 4 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1244/2004, som följer:

4 §

Arbetshistoria som villkor för alterneringsledighet

Ett villkor för alterneringsledighet är att den anställda innan alterneringsledigheten börjar har varit i arbete i minst tio år. Om den anställda redan tidigare har fått alterneringsersättning, skall han eller hon ha varit i arbete i minst fem år från utgången av den tidigare alterneringsledigheten. Tiden i arbete beräknas på grundval av de inkomster som omfattas av de arbetspensionslagar som avses i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006).

Antalet arbetade månader beräknas enligt vad som anges i 6 kap. 11 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

När tiden i arbete enligt 1 mom. beräknas skall som tid som jämföras med arbete dessutom beaktas varje sådan full kalendermånad

1) för vilken en person har fått moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), och

2) under vilken en person har varit vårdledig med stöd av lag eller kollektivavtal eller tjänstekollektivavtal eller fullgjort bevarings-tjänst eller civiltjänst.

Av tiden i arbete kan högst en fjärdedel vara sådan i 3 mom. avsedd tid som jämföras med arbete.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

Då tid i arbete beräknas för tid som infallit före lagens ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 13 oktober 2006

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Tuula Haatainen*

*Bilaga
Parallelltexter*

1.

Lag

om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 30 december 2002 om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 5 kap. 4 § 3 mom., 6 kap. 3 a § 1 mom. 1 punkten, 9 § 2 mom. 2 punkten och 11 § samt 10 kap. 3 §,
av dem 6 kap. 3 a § 1 mom. 1 punkten sådan den lyder i lag 459/2005 och 11 § sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag samt 10 kap. 3 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1330/2004, 1364/2003 och 1180/2005, samt
fogas till 14 kap. en ny 1 a § som lyder:

Gällande lydelse

5 kap.

Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

4 §

Arbete som skall räknas in i löntagares arbetsvillkor

Kraven för lön uppfylls när lönen är kollektivavtalsenlig. Om det inte finns något kollektivavtal inom branschen, skall lönen för heltidsarbete under en månad motsvara minst ett 40-faldigt belopp av grunddagpenningen.

Föreslagen lydelse

5 kap.

Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

4 §

Arbete som skall räknas in i löntagares arbetsvillkor

Kraven för lön uppfylls när lönen är kollektivavtalsenlig. Om det inte finns något kollektivavtal inom branschen, skall lönen för heltidsarbete vara minst 940 euro i månaden.

6 kap.

Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

3 a §

Förutsättningar för tillägg för sysselsättningsplan

Den inkomstrelaterade dagpenningens tillägg för sysselsättningsplan enligt 2 § 3 mom. betalas till en arbetssökande för vilken en sysselsättningsplan har utarbetats och som

1) har förlorat sitt arbete till följd av ekonomiska orsaker eller av produktionsorsaker enligt 7 kap. 3, 4, 7 eller 8 § i arbetsavtalslagen, av motsvarande orsaker enligt sjömanslagen eller av *motsvarande* orsaker som beror på en offentlig sammanslutnings verksamhet och som före uppsägningstidens utgång varit minst tre år i arbete på det sätt som avses i 11 § 1 mom., eller

9 §

Rätt till tilläggsdagar

Till en arbetssökande som är född 1950 eller därefter kan utan hinder av maximitiden enligt 7 § betalas löntagares grunddagpenning och inkomstrelaterade dagpenning till utgången av den kalendermånad under vilken den arbetssökande fyller 65 år, om han eller hon

2) när maximitiden går ut har varit i arbete på det sätt som avses i 11 § 1 mom. minst 5 år under de senaste 20 åren.

11 §

Beaktande av tid i arbete

När tiden i arbete enligt 3, 3 a, 9 och 10 § beräknas, beaktas sådant arbete som definieras enligt de bestämmelser som gällde den 31 december 2004 och som förutsätts för

6 kap.

Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

3 a §

Förutsättningar för tillägg för sysselsättningsplan

Den inkomstrelaterade dagpenningens tillägg för sysselsättningsplan enligt 2 § 3 mom. betalas till en arbetssökande för vilken en sysselsättningsplan har utarbetats och som

1) har förlorat sitt arbete till följd av ekonomiska orsaker eller av produktionsorsaker enligt 7 kap. 3, 4, 7 eller 8 § i arbetsavtalslagen, av motsvarande orsaker enligt sjömanslagen eller av orsaker som beror på en offentlig sammanslutnings verksamhet och som före uppsägningstidens utgång *har arbetat sammanlagt* minst tre år hos en eller *flera arbetsgivare*, eller

9 §

Rätt till tilläggsdagar

Till en arbetssökande som är född 1950 eller därefter kan utan hinder av maximitiden enligt 7 § betalas löntagares grunddagpenning och inkomstrelaterade dagpenning till utgången av den kalendermånad under vilken den arbetssökande fyller 65 år, om han eller hon

2) när maximitiden går ut i minst fem år under de senaste 20 åren *har varit i sådant arbete som avses i 11 §*.

11 §

Beräkande av tid i arbete

Tiden i arbete enligt 3, 9 och 10 § beräknas på grundval av de inkomster som omfattas av *de arbetspensionslagar* som avses i 3 § i lagen om *pension för arbetstagare*

Gällande lydelse

grundpension enligt 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare eller för annan därmed jämförbar pension som grundar sig på anställnings- eller tjänsteförhållande. När tiden i arbete beräknas beaktas arbete som personen i fråga har utfört efter att ha fyllt 18 år. (23.6.2005/459)

När tiden i arbete enligt 3 och 10 § beräknas beaktas som tid som jämföras med arbete dessutom den tid

1) för vilken en person har fått moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen eller specialvårdspenning för sådan tid för vilken han eller hon inte har intjänat pension enligt 1 mom.,

2) under vilken en person har varit vårdledig med stöd av lag eller kollektivavtal eller tjänstekollektivavtal eller fullgjort beväringstjänst eller civiltjänst, och

3) under vilken en person har varit arbetsoförmögen på grund av sjukdom, lyte eller skada och därvid fått pension enligt 1 mom., rehabiliteringsstöd eller olycksfallspension enligt lagen om olycksfallsförsäkring.

Av tiden i arbete kan högst en fjärdedel vara sådan i 2 mom. avsedd tid som jämföras med arbete.

10 kap.

Bestämmelser om utbildningsdagpenning

3 §

Särskilda förutsättningar för erhållande av utbildningsdagpenning

Rätt till utbildningsdagpenning har den som påbörjar sådan utbildning på heltid som främjar hans eller hennes yrkesfärdigheter. Rätt till utbildningsdagpenning har också den som på heltid återupptar sådana studier som främjar yrkesfärdigheterna och som avbrutits innan han eller hon blev arbetslös.

Förutsättning för erhållande av utbildningsdagpenning är att sökanden när utbildningen inleds

Föreslagen lydelse

(395/2006).

Antalet arbetade månader fås genom att inkomsten under respektive kalenderår divideras med talet 423. Kvoten för ett kalenderår avrundas nedåt till närmaste hela tal, som kan vara högst 12. Kvoterna för de olika åren räknas samman.

När tiden i arbete enligt 3 och 10 § beräknas skall som tid som jämföras med arbete dessutom beaktas varje sådan full kalendermånad

1) för vilken en person har fått moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen,

2) under vilken en person har varit vårdledig med stöd av lag eller kollektivavtal eller tjänstekollektivavtal eller fullgjort beväringstjänst eller civiltjänst, och

3) under vilken en person har varit arbetsoförmögen och därvid fått pension enligt de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare, rehabiliteringsstöd eller olycksfallspension enligt lagen om olycksfallsförsäkring.

Av tiden i arbete kan högst en fjärdedel vara sådan i 3 mom. avsedd tid som jämföras med arbete.

10 kap.

Bestämmelser om utbildningsdagpenning

3 §

Särskilda förutsättningar för erhållande av utbildningsdagpenning

Rätt till utbildningsdagpenning har den som påbörjar sådan utbildning på heltid som främjar hans eller hennes yrkesfärdigheter. Rätt till utbildningsdagpenning har också den som på heltid återupptar sådana studier som främjar yrkesfärdigheterna och som avbrutits innan han eller hon blev arbetslös.

En förutsättning för erhållande av utbildningsdagpenning är att sökanden när utbildningen inleds

1) under de omedelbart föregående 12 månaderna fått arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd för minst 65 arbetslöshetsdagar, samt

2) under sammanlagt minst 10 år utfört sådant arbete som definieras enligt de bestämmelser som gällde den 31 december 2004 och som ger rätt till i 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare avsedd grundpension eller annan med den jämförbar pension som grundar sig på anställnings- eller tjänsteförhållande; när tiden beräknas beaktas också arbete som sökanden har utfört innan han eller hon har fyllt 23 år.

Om sökandens utbildning eller studier enligt 1 mom. ingår i en sysselsättningsplan, förutsätts det inte att villkoret enligt 2 mom. 1 punkten skall uppfyllas för att utbildningsdagpenning skall kunna erhållas.

När tiden i arbete enligt 2 mom. 2 punkten beräknas skall som tid som jämställs med arbete dessutom beaktas den tid

1) för vilken sökanden har fått moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen eller specialvårdspenning för sådan tid för vilken han eller hon inte har intjänat pension enligt 2 mom. 2 punkten,

2) under vilken sökanden har varit vårdledig med stöd av lag eller kollektivavtal eller tjänstekollektivavtal eller fullgjort bevaringstjänst eller civiltjänst, och

3) under vilken sökanden har varit arbetsoförmögen på grund av sjukdom, lyte eller skada och därvid fått pension enligt 2 mom. 2 punkten, rehabiliteringsstöd eller olycksfallspension enligt lagen om olycksfallsförsäkring.

Av den i 2 mom. 2 punkten avsedda tiden i arbete kan högst en fjärdedel vara sådan i 4 mom. avsedd tid som jämställs med arbete. Arbetet och den tid som jämställs med arbetet kan räknas sökanden till godo endast en gång när den i 2 mom. 2 punkten avsedda tiden i arbete beräknas. Om sökanden har fått stöd enligt lagen om stödjande av långtidsarbetslösas frivilliga studier (709/1997), räknas endast tid efter det stödet mottagits med i tiden i arbete.

Den som är sysselsatt i arbete på heltid i över två veckors tid har inte rätt till utbild-

1) under de omedelbart föregående 12 månaderna fått arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd för minst 65 arbetslöshetsdagar, samt

2) i minst 10 år har varit i *sådant arbete som avses i 6 kap. 11 §.*

Om sökandens utbildning eller studier enligt 1 mom. ingår i en sysselsättningsplan, förutsätts det inte att villkoret enligt 2 mom. 1 punkten skall uppfyllas för att utbildningsdagpenning skall kunna erhållas.

Om sökanden har fått *utbildningsdagpenning* eller stöd enligt lagen om stödjande av långtidsarbetslösas frivilliga studier (709/1997) räknas endast tid efter det att utbildningsdagpenningen eller stödet mottagits med i tiden i arbete.

Den som är sysselsatt i arbete på heltid i över två veckors tid har inte rätt till utbild-

Gällande lydelse

ningsdagpenning. Rätt till utbildningsdagpenning föreligger inte heller, när en studerande får studiestöd enligt lagen om studiestöd (65/1994) för en utbildning som ligger till grund för utbildningsdagpenning eller för andra studier på heltid.

Föreslagen lydelse

ningsdagpenning. Rätt till utbildningsdagpenning föreligger inte heller, när en studerande får studiestöd enligt lagen om studiestöd (65/1994) för studier som ligger till grund för utbildningsdagpenning eller för andra studier på heltid.

14 kap.

Särskilda bestämmelser

1 a §

Förhöjning av lönens minimibelopp och det belopp som används vid beräkning av antalet arbetade månader

De belopp som anges i 5 kap. 4 § 3 mom. och i 6 kap. 11 § 2 mom. justeras årligen vid ingången av januari med den lönekoeficient som avses i 96 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

De belopp som avses i 1 mom. anges i 2007 års nivå.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

Då tid i arbete beräknas för tid som infallit före lagens ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av lagen om vuxenutbildningsstöd**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 28 december 2000 om vuxenutbildningsstöd (1276/2000) 7 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1333/2004, samt fogas till lagen en ny 31 a § som följer:

Gällande lydelse

7 §

Vuxenutbildningsstödets intjäningstid

För att vuxenutbildningsstöd skall beviljas förutsätts att sökanden före stödperioden utfört sådant arbete som definieras enligt de bestämmelser som gällde den 31 december 2004 och som ger rätt till i 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare (395/1961) avsedd grundpension eller annan med den jämförbar pension som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande sammanlagt i minst

1) fem år, om stödperioden börjar den 1 augusti 2006 eller därefter, och

2) tio år, om stödperioden börjar före den 1 augusti 2006.

När tiden beräknas tillgodoräknas också arbete som sökanden har utfört innan han eller hon har fyllt 23 år.

Som med tid i arbete jämförlig tid beaktas den tid under vilken sökanden har fått moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (364/1963) för en tid, under vilken han eller hon inte har tjänat in sådan pension som avses i 1 mom. Som jämförlig tid beaktas även den tid som sökanden varit vårdledig enligt lag eller arbets- eller tjänstekollektivavtal eller fullgjort beväringstjänst eller civiltjänst. Som med tid i arbete jämförlig tid

Föreslagen lydelse

7 §

Vuxenutbildningsstödets intjäningstid

För att vuxenutbildningsstöd skall beviljas förutsätts att sökanden innan stödperioden börjar har varit i arbete minst fem år. Tiden i arbete beräknas på grundval av de inkomster som omfattas av de arbetspensionslagar som avses i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006).

Antalet arbetade månader fås genom att inkomsten under respektive kalenderår divideras med talet 940. Kvoten för ett kalenderår avrundas nedåt till närmaste hela tal, som kan vara högst 12. Kvoterna för de olika åren räknas samman.

När tiden i arbete enligt 1 mom. beräknas skall som tid som jämföras med arbete dessutom beaktas varje sådan full kalendermånad

1) för vilken en person har fått moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004),

2) under vilken en person har varit vårdledig med stöd av lag eller kollektivavtal eller tjänstekollektivavtal eller fullgjort beväringstjänst eller civiltjänst, och

3) under vilken en person har varit arbetsoförmögen och därvid fått pension enligt de lagar som nämns i 3 § i lagen om

Gällande lydelse

beaktas dessutom den tid som sökanden på grund av sjukdom, lyte eller kroppsskada varit arbetsförmögen och fått i 1 mom. avsedd pension eller rehabiliteringsstöd eller olycksfallspension enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948). Av intjäningstiden kan högst en fjärdedel vara sådan jämförlig tid som avses ovan.

Föreslagen lydelse

pension för arbetstagare, rehabiliteringsstöd eller olycksfallspension enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948).

Av tiden i arbete kan högst en fjärdedel vara sådan i 3 mom. avsedd tid som jämföras med arbete.

31 a §

Förhöjning av det belopp som används vid beräkning av tid i arbete

Det tal som anges i 7 § 2 mom. justeras årligen vid ingången av januari med den lönekoeficient som avses i 96 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

Det tal som anges i 7 § 2 mom. anges i 2007 års nivå.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

Då tid i arbete beräknas för tid som infallit före lagens ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag**om ändring av 4 § i lagen om alterneringsledighet**

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen av den 30 december 2002 om alterneringsledighet (1305/2002) 4 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1244/2004, som följer:

Gällande lydelse

4 §

Arbetshistoria som villkor för alterneringsledighet

Ett villkor för alterneringsledighet är att den anställda innan alterneringsledigheten börjar i sammanlagt minst tio år har utfört arbete som definieras enligt de bestämmelser som gällde den 31 december 2004 och som ger rätt till i 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare (395/1961) avsedd grundpension eller annan jämförbar pension som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande. När tiden beräknas tillgodoräknas också arbete som den anställda har utfört innan han eller hon har fyllt 23 år. Om den anställda redan tidigare har använt sig av möjligheten att ta ut alterneringsledighet, skall den anställda utföra ovan avsett arbete fem år från utgången av den tidigare alterneringsledigheten. (21.12.2004/1244) Som med tid i arbete jämställd tid beaktas den tid under vilken den anställda har fått moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (364/1963) men inte tjänat in sådan pension som avses i 1 mom. Som jämställd tid beaktas även den tid som den anställda varit vårdledig enligt lag eller arbets- eller tjänstekollektivavtal eller fullgjort bevaringstjänst eller civiltjänst. Av tiden kan högst en fjärdedel vara sådan jämställd tid som avses ovan.

Föreslagen lydelse

4 §

Arbetshistoria som villkor för alterneringsledighet

Ett villkor för alterneringsledighet är att den anställda innan alterneringsledigheten börjar har varit i arbete i minst tio år. Om den anställda redan tidigare har fått alterneringsersättning, skall han eller hon ha varit i arbete i minst fem år från utgången av den tidigare alterneringsledigheten. Tiden i arbete beräknas på grundval av de inkomster som omfattas av de arbetspensionslagar som avses i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006).

Antalet arbetade månader beräknas enligt vad som anges i 6 kap. 11 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

När tiden i arbete enligt 1 mom. beräknas skall som tid som jämställs med arbete dessutom beaktas varje sådan full kalendermånad

1) för vilken en person har fått moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), och

2) under vilken en person har varit vårdledig med stöd av lag eller kollektivavtal eller tjänstekollektivavtal eller fullgjort bevaringstjänst eller civiltjänst.

Av tiden i arbete kan högst en fjärdedel vara sådan i 3 mom. avsedd tid som jämställs med arbete.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

Då tid i arbete beräknas för tid som infallit före lagens ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.
